

Zaufanie do polityków we wrześniu

20 lat Fundacji CBOS 1997–2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

CBOS ZREALIZOWAŁ

836

badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735

komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600

ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000

respondentów

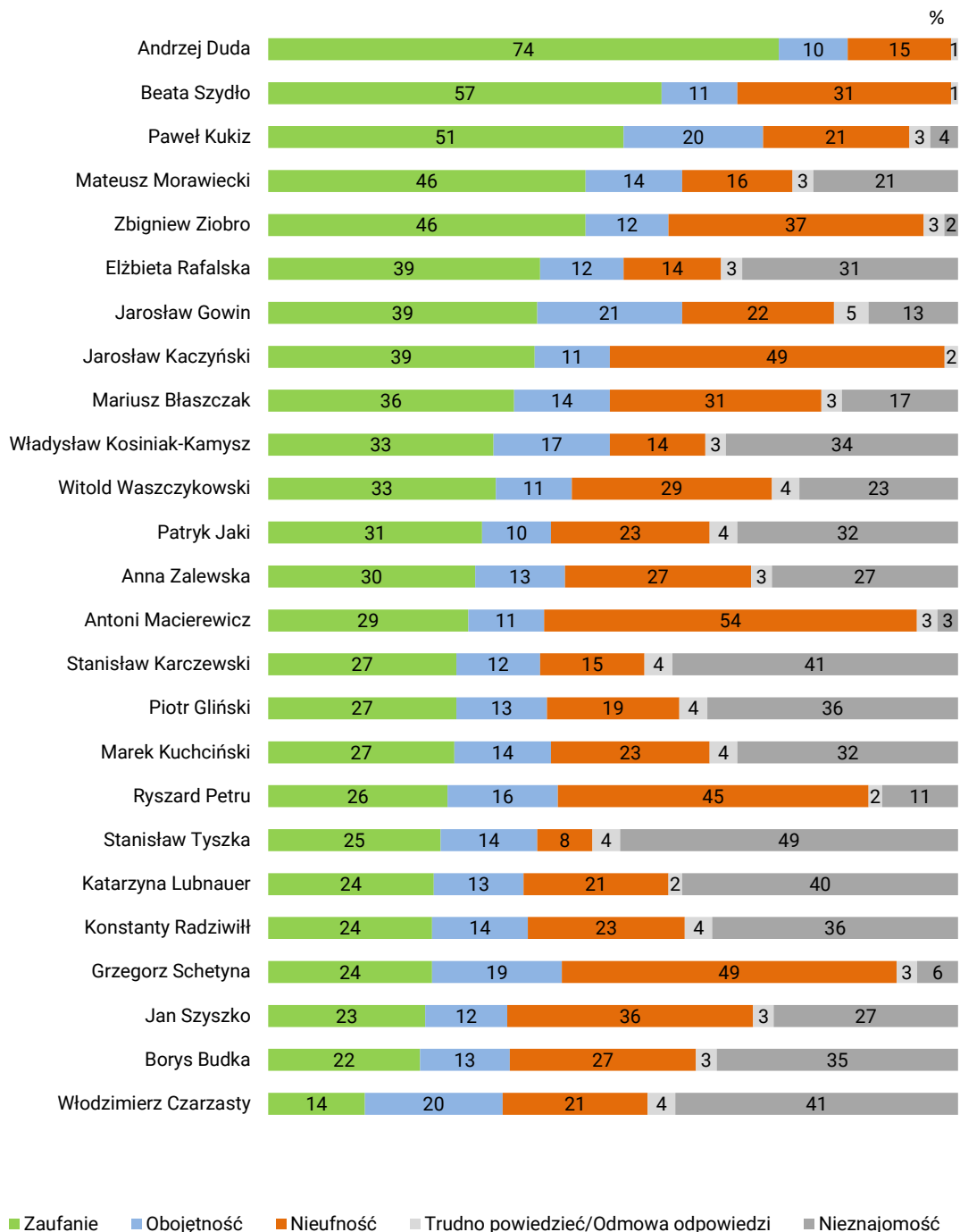

Naszym czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zaufanie do polityków we wrześniu

Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (328) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 września 2017 roku na liczącej 985 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

W nowy sezon parlamentarny czołowi przedstawiciele klasy politycznej wchodzą z nieco lepszymi notowaniami¹. Poza stałą czołówką rankingu, większość reprezentantów dzisiejszej sceny wciąż jednak cieszy się raczej umiarkowanym zaufaniem Polaków.

Od czasu zawetowania dwóch poselskich ustaw mających reformować sądownictwo prezydent Andrzej Duda niezmiennie pozostaje niekwestionowanym liderem rankingu społecznego zaufania. Po odnotowanej w sierpniu zdecydowanej poprawie ocen, we wrześniu zaufanie do głowy państwa jeszcze nieco wzrosło – obecnie ufa prezydentowi 74% ankietowanych, a tylko co siódmy (15%) wyraża w stosunku do niego nieufność. Nieco zwiększył się tym samym dystans dzielący prezydenta od pozostałych polityków uwzględnionych w badaniu.

Drugie miejsce na liście polityków najczęściej obdarzanych zaufaniem, tak jak dotychczas, zajmuje premier Beata Szydło. Zaufanie do niej nie zmieniło się znacząco od sierpnia, jednak wrzesień jest kolejnym miesiącem utrzymywania się relatywnie wysokich (wyższych niż przeciętnie) ocen szefowej rządu. Zaufanie do Beaty Szydło deklaruje obecnie 57% respondentów, natomiast blisko jedna trzecia (31%) jej nie ufa.

Trzecim politykiem, o którym można jeszcze powiedzieć, iż cieszy się zaufaniem co najmniej połowy Polaków, pozostaje niezmiennie Paweł Kukiz. Ufa mu 51% ankietowanych, a więc dokładnie tyle samo, co w ubiegłych miesiącach. Nie ufa mu zaś co piąty respondent (21%).

Od sierpnia niewiele zmieniło się także na dalszych pozycjach rankingu zaufania, mimo że notowania zajmujących je polityków są nieco lepsze niż pod koniec ubiegłego miesiąca. Tak jak w sierpniu wysokie czwarte miejsce zajmuje w tej klasyfikacji wicepremier i szef resortów rozwoju i finansów Mateusz Morawiecki, choć obecnie dzieli je z ministrem sprawiedliwości i prokuratorem generalnym Zbigniewem Ziobrą. Obu tym politykom ufa po 46% ankietowanych. Ich społeczny odbiór nadal jednak wyraźnie się różni. O ile wicepremier Mateusz Morawiecki niezmiennie zalicza się do najmniej kontrowersyjnie postrzeganych przedstawicieli sceny politycznej i w jego ocenach zaufanie zdecydowanie przeważa nad nieufnością (16% deklaracji nieufności), o tyle prokurator generalny budzi wśród badanych znacznie więcej negatywnych emocji – nie ufa mu prawie dwie piąte respondentów (37%).

Na trochę niższym poziomie – mniej więcej dwóch piątych pozytywnych wskazań – kształtuje się obecnie zaufanie do prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego (39% deklaracji zaufania i 49% nieufności). Tyle samo badanych ufa wicepremierowi i ministrowi nauki i szkolnictwa wyższego Jarosławowi Gowinowi (39% deklaracji zaufania i 22% nieufności) oraz – słabiej znanej, ale mającej bardzo dobre

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (328) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 września 2017 roku na liczącej 985 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

notowania wśród identyfikujących ją osób – minister rodziny, pracy i polityki społecznej Elżbiecie Rafalskiej (39% deklaracji zaufania i 14% negatywnych wskazań). Nieco ponad jedna trzecia badanych (36%) deklaruje zaufanie do szefa MSWiA Mariusza Błaszczaka, niewiele mniejszy odsetek ankietowanych ma jednak negatywny stosunek do tego polityka (31% deklaracji nieufności).

Zaufanie do pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej nie przekracza już jednej trzeciej pozytywnych wskazań. Co trzeci respondent ma zaufanie do szefa PSL Władysława Kosiniaka-Kamysza i taki sam odsetek ankietowanych ufa ministrowi spraw zagranicznych Witoldowi Waszczykowskiemu (po 33%). Szef polskiej dyplomacji ma jednak wśród badanych znacznie więcej przeciwników (29% deklaracji nieufności) niż lider PSL – polityk od lat zaliczający się do najmniej kontrowersyjnych postaci polskiej sceny politycznej (14% deklaracji nieufności).

Kolejne miejsca w rankingu – z zaufaniem niespełna jednej trzeciej ankietowanych – zajmują: wiceminister sprawiedliwości i szef sejmowej komisji repywatyzacyjnej Patryk Jaki (31% deklaracji zaufania i 23% deklaracji nieufności), wyraźnie kontrowersyjnie odbierana – niemal równie często spotykająca się z zaufaniem, co z nieufnością ankietowanych – szefowa resortu edukacji Anna Zalewska (30% deklaracji zaufania i 27% nieufności) oraz, w dalszej kolejności, minister obrony narodowej Antoni Macierewicz, któremu ufa 29% respondentów, ale większość ma do niego zdecydowanie krytyczny stosunek (54% deklaracji nieufności).

Po 27% deklaracji zaufania zebrali w tym miesiącu wicepremier i minister kultury i dziedzictwa narodowego Piotr Gliński oraz marszałkowie Sejmu i Senatu – Marek Kuchciński i Stanisław Karczewski. Z tych trzech polityków stosunkowo najlepszy bilans ocen ma relatywnie najmniej znany (41% deklaracji nieznanomości) Stanisław Karczewski (15% deklaracji nieufności wobec 27% zaufania). Zaufanie dość znacznie przeważa nad nieufnością w społecznych ocenach wicepremiera Piotra Glińskiego (27% wobec 19%), natomiast w przypadku marszałka Marka Kuchcińskiego pozytywne i negatywne noty wystawiane są już podobnie często (odpowiednio: 27% i 23%).

Na końcowych pozycjach rankingu, jednak z niewiele tylko mniejszym zaufaniem niż wymienieni ostatnio politycy, lokują się przedstawiciele opozycji, w tym liderzy głównych ugrupowań opozycyjnych. Nieco ponad jedna czwarta badanych ma zaufanie do szefa Nowoczesnej Ryszarda Petru (26%), w którego notowaniach przeważają oceny negatywne (45% deklaracji nieufności). Prawie takim samym zaufaniem cieszy się najmniej znany spośród uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej wicemarszałek Sejmu Stanisław Tyszka. Nie rozpoznaje go prawie połowa badanych (49%), wśród pozostałych jednak polityk ten ma dobre notowania – ufa mu 25% ankietowanych, a tylko 8% wyraża nieufność. Podobnie, blisko co czwarty respondent ma zaufanie do lidera głównej partii opozycyjnej – szefa PO Grzegorza Schetyny, w którego ocenach nieufność (49%) niezmiennie przeważa nad zaufaniem (24%). Takim samym zaufaniem cieszy się nieidentyfikowana przez dwie piąte ankietowanych (40%) szefowa klubu parlamentarnego Nowoczesnej Katarzyna Lubnauer. Ufa jej 24% ogółu badanych, nieufność zaś wyraża co piąty (21%).

TABELA 1

	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	IX '17	zmiana od VIII '17	IX '17	zmiana od VIII '17		
w procentach						
Andrzej Duda	74	3	15	-3	10	0
Beata Szydło	57	1	31	0	11	0
Paweł Kukiz	51	0	21	1	20	4
Mateusz Morawiecki	46	3	16	-1	14	21
Zbigniew Ziobro	46	4	37	-3	12	2
Elżbieta Rafalska	39	2	14	-2	12	31
Jarosław Gowin	39	5	22	-3	21	13
Jarosław Kaczyński	39	2	49	-1	11	0
Mariusz Błaszczak	36	-1	31	0	14	17
Władysław Kosiniak-Kamysz	33	5	14	1	17	34
Witold Waszczykowski	33	4	29	0	11	23
Patryk Jaki	31	4	23	1	10	32
Anna Zalewska	30	4	27	2	13	27
Antoni Macierewicz	29	1	54	-1	11	3
Stanisław Karczewski	27	5	15	0	12	41
Piotr Gliński	27	2	19	1	13	36
Marek Kuchciński	27	2	23	-2	14	32
Ryszard Petru	26	3	45	-2	16	11
Stanisław Tyszka	25	-	8	-	14	49
Katarzyna Lubnauer	24	-	21	-	13	40
Konstanty Radziwiłł	24	-	23	-	14	36
Grzegorz Schetyna	24	1	49	-2	19	6
Jan Szyszko	23	4	36	-1	12	27
Borys Budka	22	1	27	3	13	35
Włodzimierz Czarzasty	14	-1	21	0	20	41

Pytanie brzmiało: *Ludzie aktywni publicznie – swoim zachowaniem, tym, co mówią, do czego dążą – budzą mniejsze lub większe zaufanie. Przedstawimy teraz Panu(i) listę osób aktywnych w życiu politycznym naszego kraju. O każdej z nich proszę powiedzieć, w jakim stopniu budzi ona Pana(i) zaufanie. Odpowiadając, proszę posłużyć się skalą, na której -5 oznacza, że osoba ta budzi w Panu(i) głęboką nieufność, 0 – że jest ona Panu(i) obojętna, a +5 oznacza, że ma Pan(i) do tej osoby pełne zaufanie. Oczywiście może się Pan(i) posługiwać innymi ocenami tej skali. Jeżeli kogoś Pan(i) nie zna, proszę powiedzieć.*

Odsetki badanych wyrażających zaufanie – wskazania punktów od +1 do +5, nieufność – wskazania punktów od -1 do -5, obojętność – 0.

W zestawieniu pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi.

Na tym samym poziomie (około jednej czwartej wskazań) kształtuje się także zaufanie do stosunkowo najmniej popularnych spośród przedstawicieli rządzącego gabinetu – ministra zdrowia Konstantego Radziwiła oraz szefa resortu środowiska Jana Szyszki. Zaufanie do ministra zdrowia deklaruje 24% ankietowanych i prawie tyle samo mu nie ufa (23%). Nieznacznie mniej sympatyków ma Jan Szyszko (23% deklaracji zaufania), jednak wśród identyfikujących go osób dużo liczniejszą grupę stanowią przeciwnicy ministra (36% deklaracji nieufności).

Minimalnie mniejszym zaufaniem cieszy się relatywnie dość dobrze znany, ale raczej krytycznie odbierany były minister sprawiedliwości w rządzie Ewy Kopacz, a obecnie wiceprzewodniczący PO Borys Budka. Ufa mu 22% ankietowanych, a 27% deklaruje nieufność do tego polityka.

Ostatnie miejsce we wrześniowym rankingu zaufania, z wyraźnie już słabszym wynikiem niż wszyscy pozostali uwzględnieni na naszej liście politycy, zajmuje rzadko widywany w mediach lider pozaparlamentarnej SLD Włodzimierz Czarzasty. Zaufanie do niego wyraża tylko 14% badanych, więcej osób mu nie ufa (21%), ale u równie dużej części publiczności wzbudza on obojętność (20%).

Podobnie jak w rankingu społecznego zaufania, od sierpnia niewiele zmieniło się również na liście polityków budzących wśród Polaków najwięcej negatywnych emocji.

Tak jak dotychczas pierwsze miejsce w tej kategorii przypada szefowi MON Antoniemu Macierewiczowi. Nie ufa mu ponad połowa ankietowanych (54%). Warto zauważyć, iż mimo widocznego konfliktu z prezydentem i nasilonej krytyki ze strony różnych środowisk wśród badanych nie przybywa przeciwników szefa MON. Od trzech miesięcy deklaracje nieufności w stosunku do Antoniego Macierewicza utrzymują się na tym samym poziomie, wyraźnie niższym niż np. wiosną br. Wówczas – w okresie od marca do maja – odsetek negatywnych wskazań oscylował na poziomie trzech piątych (58% – 60%).

We wrześniu drugie miejsce na liście polityków najczęściej budzących wśród Polaków nieufność zajmują *ex aequo* dwaj wiceliderzy tych rankingów z poprzednich miesięcy, a więc prezes PiS Jarosław Kaczyński oraz szef PO Grzegorz Schetyna. Politykom tym nie ufa prawie połowa badanych (po 49%). Tylko trochę rzadziej z nieufnością ankietowanych spotyka się lider Nowoczesnej Ryszard Petru (45%). Mimo nieco lepszych w tym miesiącu notowań, sporą nieufność (wyraźnie większą niż inni politycy) budzi wśród badanych minister sprawiedliwości i prokurator generalny Zbigniew Ziobro (37%). Od sierpnia zalicza się do tego grona także minister środowiska Jan Szyszko (36% deklaracji nieufności).

W przypadku pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej odsetki deklaracji nieufności kształtują się już na wyraźnie niższym poziomie. Zajmującym kolejne miejsca w tej negatywnej klasyfikacji premier Beacie Szydło i szefowi MSWiA Mariuszowi Błaszczakowi negatywne noty wystawia mniej niż jedna trzecia ankietowanych (po 31% deklaracji nieufności).

TABELA 2. ZMIANY ZAUFANIA DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań												
	2016				2017								
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
M. Błaszczak	33	33	31	29	29	30	31	31	32	34	35	37	36
B. Budka	-	-	-	-	-	-	23	-	-	-	-	21	22
W. Czarzasty	17	15	15	14	15	13	17	14	16	13	17	15	14
A. Duda	59	62	61	59	59	60	58	63	58	62	60	71	74
P. Gliński	20	20	20	24	22	21	25	25	25	25	23	25	27
J. Gowin	32	35	33	32	35	37	34	37	34	34	36	34	39
P. Jaki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	27	31
J. Kaczyński	37	37	37	34	37	35	34	36	36	41	38	37	39
S. Karczewski	16	16	16	15	23	21	20	22	22	22	19	22	27
W. Kosiniak-Kamysz	29	29	28	27	36	33	34	32	33	29	32	28	33
M. Kuchciński	20	20	21	19	22	22	22	23	25	25	24	25	27
P. Kukiz	47	47	46	45	49	51	48	50	48	50	51	51	51
K. Lubnauer	-	-	-	-	-	19	24	20	23	20	23	-	24
A. Macierewicz	29	30	28	28	29	27	26	25	25	30	25	28	29
M. Morawiecki	30	36	35	35	36	38	35	40	40	41	42	43	46
R. Petru	33	35	35	31	25	26	27	26	23	23	24	23	26
K. Radziwiłł	21	20	19	19	21	20	21	20	19	20	20	-	24
E. Rafalska	28	34	32	30	30	34	36	36	37	35	39	37	39
G. Schetyna	29	27	24	24	26	27	28	30	30	24	27	23	24
B. Szydło	50	57	51	51	53	52	51	52	53	56	55	56	57
J. Szyszko	-	-	-	-	-	-	16	-	17	-	16	19	23
S. Tyska	-	-	-	-	-	20	21	20	20	17	20	-	25
W. Waszczykowski	30	26	25	26	26	25	27	26	27	29	28	29	33
A. Zalewska	23	25	25	25	27	28	27	28	28	-	25	26	30
Z. Ziobro	43	44	40	41	41	41	42	43	43	46	43	42	46

TABELA 3. ZMIANY NIEUFNOŚCI DO POLITYKÓW

Politycy	Odsetki respondentów według terminów badań												
	2016				2017								
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
M. Błaszczak	29	28	27	30	29	31	34	32	30	29	31	31	31
B. Budka	-	-	-	-	-	-	21	-	-	-	-	24	27
W. Czarzasty	19	20	18	18	19	19	20	20	19	19	18	21	21
A. Duda	29	25	25	29	28	28	29	26	27	27	27	18	15
P. Gliński	22	21	20	20	21	23	23	22	20	20	23	18	19
J. Gowin	29	26	26	26	24	24	25	24	24	23	23	25	22
P. Jaki	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	22	23
J. Kaczyński	49	49	50	50	50	52	53	50	48	46	44	50	49
S. Karczewski	13	14	12	13	16	17	19	14	14	14	15	15	15
W. Kosiniak-Kamysz	12	13	13	13	10	12	12	13	12	14	14	13	14
M. Kuchciński	23	19	19	21	30	28	29	28	24	22	23	25	23
P. Kukiz	24	27	25	25	23	27	27	23	25	22	24	20	21
K. Lubnauer	-	-	-	-	-	16	17	18	19	16	19	-	21
A. Macierewicz	50	52	51	53	51	55	60	58	58	52	54	55	54
M. Morawiecki	16	14	14	18	18	19	22	19	19	15	16	17	16
R. Petru	30	32	29	31	41	39	40	42	43	45	41	47	45
K. Radziwiłł	18	21	18	19	20	24	29	25	24	21	28	-	23
E. Rafalska	14	12	13	16	14	15	17	17	14	12	14	16	14
G. Schetyna	36	39	40	39	41	40	40	40	40	46	42	51	49
B. Szydło	34	31	33	34	31	33	35	36	32	32	30	31	31
J. Szyszko	-	-	-	-	-	-	30	-	31	-	34	37	36
S. Tyska	-	-	-	-	-	9	9	7	9	9	9	-	8
W. Waszczykowski	24	29	27	29	28	30	33	33	33	27	32	29	29
A. Zalewska	19	25	26	28	25	25	27	26	27	-	27	25	27
Z. Ziobro	39	37	40	40	39	40	40	39	36	34	35	40	37

Duża część polityków, których społeczny wizerunek badamy, wchodzi w nowy sezon parlamentarny z nieco lepszymi notowaniami niż rejestrowane w sierpniu. Korzystne zmiany w ocenach są jednak na ogół niewielkie.

Lepsze niż kilka tygodni temu są oceny prezydenta Andrzeja Dudy (wzrost zaufania o 3 punkty procentowe i taki sam spadek deklaracji nieufności). Na zaufaniu społecznym zyskała też duża część przedstawicieli rządu i obozu rządzącego oraz niektórzy z przedstawicieli opozycji. Biorąc pod uwagę zagregowane deklaracje zaufania i nieufności, stosunkowo najwięcej w opinii badanych zyskał Jarosław Gowin (wzrost zaufania o 5 punktów i spadek nieufności o 3 punkty). Relatywnie spory 5-punktowy wzrost zaufania rejestrujemy ponadto w przypadku marszałka Senatu Stanisława Karczewskiego oraz lidera PSL Władysława Kosiniaka-Kamysza. Poprawiły się również notowania Zbigniewa Ziobry, któremu przybyło trochę sympatyków (wzrost zaufania o 4 punkty), jednocześnie zaś nieco ubyło osób mających do niego krytyczne nastawienie (spadek nieufności o 3 punkty). Trochę większym zaufaniem niż w sierpniu cieszą się ponadto również raczej kontrowersyjnie odbierani: minister środowiska Jan Szyszko, szefowa resortu edukacji i autorka wchodzącej właśnie w życie reformy szkolnictwa Anna Zalewska, szef MSZ Witold Waszczykowski oraz często goszczący w mediach wiceminister sprawiedliwości Patryk Jaki (wzrost zaufania po 4 punkty). Na zaufaniu społecznym nieco zyskał także wicepremier, minister rozwoju i finansów Mateusz Morawiecki, a spośród polityków opozycyjnych – szef Nowoczesnej Ryszard Petru. W obu przypadkach korzystne zmiany wyrażają się niewielkim, zaledwie 3-punktowym wzrostem zaufania.

Jedynym politykiem, którego notowania nieznacznie się pogorszyły, a i to jedynie minimalnie, jest wiceprzewodniczący PO Borys Budka, któremu od sierpnia nieco przybyło przeciwników (wzrost nieufności o 3 punkty).

Notowania pozostałych uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej nie zmieniły się znacząco w okresie dzielącym nasz sierpniowy i wrześniowy sondaż.

ŚREDNIE OCEN

W naszym sondażu badani oceniają poszczególnych polityków posługując się 11-punktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako pełne zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Prezentowane były łączne odsetki osób wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0), nieufność (od -1 do -5), wobec poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznaności, które odnosiły się do ogółu badanych. Natomiast średnia ocen jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia znajomości poszczególnych polityków.

Drugi miesiąc z rzędu zdecydowanie najlepiej odbieranym politykiem i niekwestionowanym liderem także tego rankingu jest prezydent Andrzej Duda. Od sierpnia prezydent dystansuje wszystkich pozostałych polityków uwzględnionych w naszych badaniach nie tylko pod względem rozmiarów społecznego zaufania, ale także korzystnego bilansu ocen. We wrześniu i tak już bardzo wysoka średnia ocen prezydenta jeszcze nieco wzrosła osiągając rekordowo wysoki poziom (2,27).

Drugie miejsce wśród najlepiej odbieranych przedstawicieli sceny politycznej, jednak z nieporównanie słabszym wynikiem zajmuje wicepremier Mateusz Morawiecki (średnia ocen wynosi 1,45). Trzecią co do wartości średnią ocen – tak jak w poprzednich miesiącach – ma Elżbieta Rafalska (1,28).

Do grona wyraźnie pozytywnie postrzeganych polityków, w ocenach których zaufanie wyraźnie przeważa nad nieufnością, zaliczają się jeszcze premier Beata Szydło (średnia ocen wynosi 0,96), najmniej znany spośród uwzględnionych w badaniu przedstawicieli sceny politycznej wicemarszałek Sejmu Stanisław Tyszka (0,87), lider ruchu Kukiz'15 Paweł Kukiz (0,78), prezes PSL Władysław Kosiniak-Kamysz (0,68), a także marszałek Senatu Stanisław Karczewski (0,57) oraz minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław Gowin (0,43). Dodatnią średnią ocen wskazującą jednak na niewielką już tylko przewagę pozytywnych nastawień mają jeszcze wicepremier Piotr Gliński oraz wiceminister sprawiedliwości i szef komisji reprivatyzacyjnej Patryk Jaki (średnie wynoszą odpowiednio: 0,20 i 0,18). Pozytywne i negatywne noty prawie się równoważą w społecznych ocenach Zbigniewa Ziobry, marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego, szefa MSWiA Mariusza Błaszczaka oraz minister edukacji Anny Zalewskiej (średnie ocen w granicach od 0,07 do -0,11, bliskie wartości środka skali – 0).

Ujemną średnią ocen, wskazującą na raczej niewielką przewagę negatywnych nastawień, mają Katarzyna Lubnauer, Witold Waszczykowski oraz Konstanty Radziwiłł (średnie ocen od -0,22 do -0,27). Wyraźnie niekorzystnie wypada już natomiast bilans ocen Jarosława Kaczyńskiego (średnia -0,63), szefa SLD Włodzimierza Czarzastego (-0,65), wiceprzewodniczącego PO Borysa Budki (-0,78), a zwłaszcza ministra środowiska Jana Szyszki (-1,05) i liderów głównych ugrupowań opozycyjnych – Ryszarda Petru i Grzegorza Schetyny (średnie wynoszą odpowiednio: -1,25 i -1,35). Tylko minimalnie gorzej wypada bilans ocen zdecydowanie najczęściej budzącego nieufność badanych, ale i mającego więcej zagorzałych zwolenników Antoniego Macierewicza, który tradycyjnie już lokuje się na ostatniej pozycji rankingu średnich ocen (-1,39).

RYS. 1. Zaufanie do polityków we wrześniu 2017 – średnie na skali od -5 (głęboka nieufność) do +5 (pełne zaufanie)

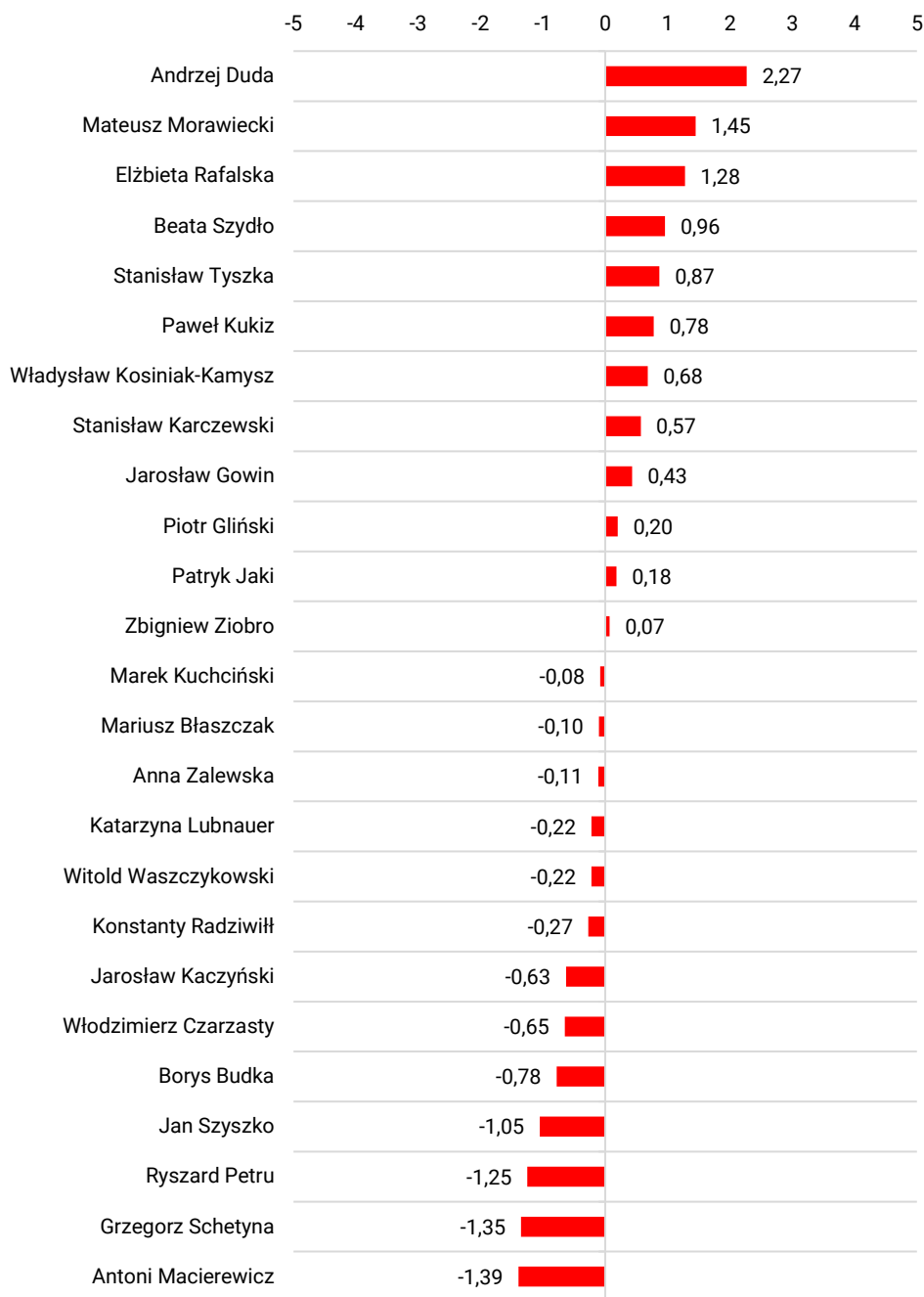

TABELA 4

Politycy (kolejność według kierunku i wielkości zmian)	Zmiany średnich zaufania na skali od -5 do +5		
	VIII '17	IX '17	Różnica
Mateusz Morawiecki	1,10	1,45	0,35 *
Andrzej Duda	1,94	2,27	0,33 *
Jan Szyszko	-1,33	-1,05	0,28
Zbigniew Ziobro	-0,19	0,07	0,26
Władysław Kosiniak-Kamysz	0,45	0,68	0,23
Marek Kuchciński	-0,31	-0,08	0,23
Jarosław Gowin	0,21	0,43	0,22
Jarosław Kaczyński	-0,84	-0,63	0,21
Elżbieta Rafalska	1,07	1,28	0,21
Anna Zalewska	-0,31	-0,11	0,20
Stanisław Karczewski	0,38	0,57	0,19
Antoni Macierewicz	-1,56	-1,39	0,17
Beata Szydło	0,82	0,96	0,14
Piotr Gliński	0,08	0,20	0,12
Patryk Jaki	0,09	0,18	0,09
Ryszard Petru	-1,32	-1,25	0,07
Witold Waszczykowski	-0,27	-0,22	0,05
Grzegorz Schetyna	-1,38	-1,35	0,03
Mariusz Błaszczak	-0,06	-0,10	-0,04
Włodzimierz Czarzasty	-0,58	-0,65	-0,07
Paweł Kukiz	0,86	0,78	-0,08
Borys Budka	-0,54	-0,78	-0,24

* Różnice średnich ocen istotne statystycznie na poziomie 0,05

Zestawienie sierpniowych i wrześniowych średnich ocen dowodzi, że lista polityków, którzy w tym miesiącu spotkali się z bardziej przychylną oceną badanych, jest dość długa. Liczne korzystne zmiany, jakie odnotowaliśmy na poziomie zagregowanych deklaracji zaufania i nieufności, w przypadku większości polityków miały jednak zbyt słabe natężenie, by znacząco zaważyć na ich dotychczasowym bilansie ocen. Istotny statystycznie okazał się jedynie stosunkowo niewielki wzrost notowań prezydenta Andrzeja Dudy (różnica wynosi +0,33 punktu) oraz poprawa ocen wicepremiera Mateusza Morawieckiego (wzrost średniej o 0,35 punktu).

***

W pierwszym powakacyjnym rankingu zaufania społecznego do polityków jego samotnym liderem pozostaje prezydent Andrzej Duda, który w tym miesiącu jeszcze powiększył swoją przewagę nad pozostałymi przedstawicielami sceny politycznej. Zaufanie do głowy państwa zadeklarowało we wrześniu prawie trzy czwarte dorosłych Polaków. Drugie miejsce w tym rankingu z zaufaniem niespełna trzech piątych, tak jak dotychczas, zajmuje premier Beata Szydło. Trzecim politykiem, któremu ufa co najmniej połowa badanych, pozostaje Paweł Kukiz, a na kolejnych miejscach lokują się Mateusz Morawiecki i Zbigniew Ziobro.

Z największą nieufnością Polaków spotyka się niezmiennie szef MON Antoni Macierewicz. Prawie połowa ankietowanych nie ma zaufania do prezesa PiS Jarosława Kaczyńskiego i szefa PO Grzegorza Schetyny. Tylko nieco mniej osób deklaruje nieufność wobec lidera Nowoczesnej Ryszarda Petru. Z nieufnością ponad jednej trzeciej badanych spotykają się również ministrowie Zbigniew Ziobro i Jan Szyszko.

Chociaż sezon polityczny jeszcze na dobre się nie rozpoczął, w pierwszej połowie września główni przedstawiciele klasy politycznej nieco zyskali w odbiorze społecznym. Poprawiły się notowania prezydenta Andrzeja Dudy oraz wicepremiera Mateusza Morawieckiego. Przyszłość wizerunku prezydenta prawdopodobnie zależeć będzie od kształtu przygotowywanych przez niego ustaw dotyczących reformy sądownictwa.

Niepokoić może fakt, że na czele naszego negatywnego rankingu są szefowie najsilniejszych obecnie partii politycznych. To, że Polacy w tak dużym stopniu nie ufają liderom najbardziej liczących się ugrupowań, oznacza nie tylko wyraźne zantagonizowanie elektoratów, ale może również świadczyć o ogólnym braku zaufania Polaków do partii politycznych.

Opracowała

Agnieszka Cybulska